

PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de
VLAAMSE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE

Afgiftekantoor 2170 Merksem 1
Periode: april – mei – juni 2005

ISSN 0771-5277
Erkeningsnr. P209674

Redactie: Dr. J.-P. Borie (Compiègne, France), Dr. L. De Bruyn (Antwerpen), T. C. Garvoet (Antwerpen), B. Goater (Chandlers Ford, England), Dr. K. Maes (Tervuren), Dr. K. Martens (Brussel), H. van Oorschoot (Amsterdam), W. O. De Prins (Antwerpen).

Redactie-adres: W. O. De Prins, Nieuwe Donk 50, B-2100 Antwerpen (Belgium).
e-mail: willy.deprins@antwerpen.be.

Jaargang 33, nummer 2

1 juni 2005

Interessante waarnemingen van Lepidoptera in Griekenland: Deel IV

Maurits De Vrieze & Marcel Faquaet

Abstract: Interesting observations of Lepidoptera in Greece: part IV.

In the period of 6 to 18 October 2003 moths were observed in several Greek localities with artificial light and sugar. A list with the 135 observed species is presented.

Résumé: Observations intéressantes de lépidoptères en Grèce: partie IV.

Entre le 6 et le 18 octobre 2003 des lépidoptères nocturnes furent observés dans diverses localités en Grèce à l'aide de lumière et à la miellée. Une liste des 135 espèces observées est présentée.

Key words: Faunistics – Heterocera – Greece.

De Vrieze, M.: Potaarde 43, B-9190 Stekene (mauritsdevrieze@hotmail.com).

Faquaet, M.: Bourgondisch Kruis 15, B-9230 Wetteren

Inleiding

De auteurs bezochten diverse locaties in Griekenland met het doel nachtvlinders, vooral Noctuidae, waar te nemen en te verzamelen. Van de 135 waargenomen soorten waren er 1 Hepialidae-, 1 Lasiocampidae-, 1 Saturniidae-, 1 Lemoniidae-, 1 Sphingidae-, 1 Drepanidae-, 22 Geometridae-, 104 Noctuidae- en 3 Arctiidae-soorten. Er werd gebruik gemaakt van zowel een lichttoren met drie TL-lampen van 18 W (2 black-light en 1 cool-white-werklamp) als van een kwikdamplamp van 125 W. Ook hadden beide auteurs een lichtvalletje dat de hele nacht op de diverse biotopen bleef staan. Het TL-lampje van 6 W (black-light) werd gevoed door een heroplaadbare batterij. Ten slotte werd het meest gewerkt met suikerstroop: de eerste auteur gebruikte henneptouwen van ongeveer twee meter lengte, die gedrenkt werden in een oplossing van suiker en rode wijn en werden opgehangen kort voor de duisternis inviel. De touwen werden op een afstand van minimum tien meter van elkaar gehangen en er

werden een twintigtal touwen gebruikt. Ze werden minstens drie- tot zesmaal per avond bezocht.

Korte beschrijving van de bezochte biotopen

Alle bezochte locaties behalve Dodoni, liggen in de omgeving van Kónitsa, dichtbij de Albanese grens, in het district Ioánnina in Ipiros, de Noordwestelijke regio van Griekenland. Dit gebied situeert zich op de overgang van mediterraan naar continentaal klimaat. Hier is er steeds een hogere neerslag gedurende het ganse jaar en het klimaat is hier meer van het Midden-Europese type. De neerslag is het grootst in de maand oktober.

Ag. Paraskeví en omgeving: 20 km ten noorden van Kónitsa, op de baan naar Fourka in het Smólikasgebergte, aan de rand van een bergriviertje en op een hoogte van ongeveer 750 m. Op de plaats van de waarnemingen vormen verspreide *Quercus*, *Acer*, *Acacia*, *Populus*, *Salix* en *Pinus* een licht bergachtig mengwoud, waartussen vele soorten struiken en kruidachtige planten.

Asfaka: 30 km ten zuiden van Kónitsa, steppe met lage begroeiing en struikgewas, op 500 m hoogte.

Dodoni: 20 km ten zuiden van Ioánnina, de meest zuidelijke locatie van deze reis, in een dal gelegen op 600 m in het Tomarisgebergte met overwegend mediterraan struikgewas.

Geroplatanos: ongeveer 10 km ten zuiden van Kónitsa, op een hoogte van ongeveer 700 m, submediterraan mengwoud en struikgewas met grote, open steppevlakten.

Kallithéa: submediterraan mengwoud met eeuwenoude eiken op een hoogte van 500 m met grote, open plekken in het bos.

Klidonia: de laagst gelegen biotoop langs de oevers van de Voïdomatisrivier, op de dalbodem, 400 m. Hier is, op het door losgeraakte rolstenen en door aanslibbing ontstane land, een galerijbos met *Platanus orientalis* L. gegroeid, waartussen *Salix*, *Mentha*, *Urtica* en *Rubus* welig groeien. Hier werd dagelijks waargenomen.

Mesovouni: steppe met lage begroeiing, struiken en eeuwenoude, alleenstaande eiken, op ongeveer 600 m hoogte (zie fig. 2).

Vasiliko: submediterraan mengwoud en struikgewas met steppevlakten op een hoogte van ongeveer 900 m.

Resultaten en bemerkingen

Voor de systematiek en nomenclatuur werden volgende publicaties gebruikt: Noctuidae (Fibiger 1990, 1993, 1997), Hadeninae (Ronkay *et al.* 1991, Hacker, Hreblay & Ronkay 2002), Cuculliinae (Ronkay & Ronkay 1994, 1995), Catocalinae, Calpinae, Plusiinae (Goater, Ronkay & Fibiger 2003). Voor alle overige families en subfamilies: Lepidoptera of Europe, Karsholt & Razowski (1996). Alle waargenomen soorten werden in de lijst opgenomen. Een asterisk (*) onmiddellijk na de soort- en auteursnaam betekent dat deze vlinder gedurende vroegere reizen in Griekenland nog niet werd waargenomen. De

soorten die talrijk en op vele locaties voorkomen, werden aangegeven met "Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon."

Hepialidae

Triodia amasinus (Herrich-Schäffer, 1852)*: Mesovouni 10.X.2003, 1♂ op stroop.

Lasiocampidae

Lasiocampa grandis (Rogenhofer, 1891)*: Mesovouni 11.X.2003, 1♂ op licht. Deze soort komt voor in Joegoslavië, Bulgarije, Albanië, Griekenland en Turkije (Ganev 1984).

Saturniidae

Perisomena caecigena (Kupido, 1825)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht. Deze spectaculaire geelroze, grote vlinder komt voor in de Balkan, Italië en verder in Armenië en Voor-Azië. De rups leeft op eik (Crotch 1956). In Bulgarije is de vlinder wettelijk beschermd (Beshkov 1995).

Lemoniidae

Lemonia taraxaci strigata Rebel, 1910*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht. Het betreft hier een ondersoort die alleen in Albanië, Macedonië en Griekenland voorkomt (Rougeot & Viette 1978).

Sphingidae

Macroglossum stellatarum (Linnaeus, 1758): Dodoni 6.X.2003; Klidonia 17.X.2003, overdag enkele foeragerende ex.

Drepanidae

Cymatophorima diluta ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Vasiliko 15.X.2003, 2♂ op licht.

Geometridae

Ennomos quercaria (Hübner, 1813)*: Mesovouni 14.X.2003, 2♂ 1♀ op licht.

Crocallis tusciaria (Borkhausen, 1793)*: Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht; Kallithéa: 15.X.2003, 1♂ op licht.

Crocallis elinguaris (Linnaeus, 1758): Dodoni 6.X. 2003, 2♂ op licht; Kónitsa 7-18.X.2003, gewoon op licht.

Peribatodes rhomboidaria ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Peribatodes secundaria ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Cleorodes lichenaria (Hufnagel, 1767)*: Geroplatanos 9.X.2003, 1♂ op licht.

Gnophos sartata (Treitschke, 1827): Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht; Mesovouni 14.X.2003, 2♀ op stroop; Vasiliko 12.X.2003, 2♂ op licht. De vlinders behoren tot de tweede generatie; de eerste generatie werd in mei-juni gezien te Leptokaria en aan de Meteoren (De Vrieze 2001).

Semiaspilates ochrearia (Rossi, 1794): Mesovouni 13.X.2003, 1♂ op licht.

Cyclophora pupillaria (Hübner, 1799): Klidonia 17.X.2003, 1♀ op licht.
Scopula submutata (Treitschke, 1828): Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht.
Scopula decorata ([Denis & Schiffermüller], 1775): Klidonia 17.X.2003, 1♂ op licht.
Scopula ochraceata (Staudinger, 1901): Mesovouni 10.X.2003, 1 ex. op stroop.
Scopula marginepunctata (Goeze, 1781): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.
Scopula imitaria (Hübner, 1799): Klidonia 17.X.2003, 1♂ op licht.
Rhodometra sacraria (Linnaeus, 1767): Geroplatanos 9.X.2003, 1♀ op licht.
Xanthorhoe fluctuata (Linnaeus, 1758): Klidonia 17.X.2003, 1♂ op licht.
Epirrhoe galliata ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kallithéa 7.X.2003, gewoon op licht en op stroop.
Nebula nebulata (Treitschke, 1828)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht en op stroop.
Thera britannica (Turner, 1925)*: Ag. Paraskeví 16.X.2003, talrijk op licht; Klidonia 17.X.2003, 1 ex. op licht; Vasiliko 12.X.2003, 1 ex. op licht.
Thera vetustata ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kallithéa 7.X.2003, 1♂ op licht.
Eupithecia pusillata ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Ag. Paraskeví 17.X.2003, 2 ex. op licht; Asfaka 11.X.2003, 1 ex. op stroop; Geroplatanos 9.X.2003, 1 ex. op licht; Kallithéa 7.X.2003, enkele ex., zowel op stroop als op licht.
Aplocera plagiata (Linnaeus, 1758): Mesovouni 14.X.2003, gewoon op licht en op stroop.

Noctuidae

Catocala sponsa (Linnaeus, 1767)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.
Catocala dilecta (Hübner, 1808)*: Asfaka 11.X.2003, enkele afgevlogen ex. op stroop.
Catocala nupta (Linnaeus, 1767)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.
Catocala elocata (Esper, 1787): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.
Lygephila cracca ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.
Lygephila procax (Hübner, 1813): Mesovouni 10.X.2003; Vasiliko 12.X.2003, telkens enkele ex. op stroop (zie De Vrieze 2004).
Apopestes spectrum (Esper, 1787)*: Klidonia 14.X.2003, 1 ex. op stroop.
Aedia leucomelas (Linnaeus, 1758): Vasiliko 12.X.2003, enkele ex. op stroop.
Scoliopteryx libatrix (Linnaeus, 1758)*: Asfaka 11.X.2003, 1 ex. op stroop.
Hypena rostralis (Linnaeus, 1758)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht.
Rivula sericealis (Scopoli, 1763)*: Klidonia 8–18.X.2003, gewoon op licht.
Macdunnoughia confusa (Stephens, 1850): Kallithéa 7.X.2003, 1♂ op licht.

- Autographa gamma* (Linnaeus, 1758): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.
- Trichoplusia ni* (Hübner, 1803)*: Geroplatanos 9.X.2003, 1♀ op licht.
- Thysanoplusia circumscripta* (Freyer, 1831)* (Fig. 1: 5): Vasiliko 15.X.2003, 1♀ op licht. Biologie en eerste stadia nog onbekend (Goater, Ronkay & Fibiger 2003).
- Ctenoplia accentifera* (Lefèbvre, 1827): Klidonia 14.X.2003, 1♂ op stroop. Voor meer details over deze soort zie De Vrieze (2002).
- Chrysodeixis chalcites* (Esper, 1789): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht en op stroop.
- Eublemma ostrina* (Hübner, 1808): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht.
- Eublemma amoena* (Hübner, 1803): Klidonia 14.X.2003, 1♂ (tweede generatie) op licht.
- Pyrois effusa* (Boisduval, 1828): Klidonia 17.X.2003, 1♂ op licht.
- Amphipyra pyramidea* (Linnaeus, 1758): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop.
- Amphipyra livida* ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Ag. Paraskeví 17.X.2003, 2 ex. op licht; Mesovouni 10.X.2003, enkele ex. op boomstammen; Vasiliko 15.X.2003, enkele ex. op licht. De soort komt weinig naar licht en niet op stroop. De vlinders zijn vooral 's nachts te vinden op de stam van eeuwenoude eiken, vooral rond de grote gaten van afgebroken takken, soms zeer talrijk! (Wegner 2002). Wij zagen o.a. een copula.
- Amphipyra tragopoginis* (Clerck, 1759)*: Asfaka 11.X.2003; Vasiliko 15.X.2003, enkele ex. op licht.
- Amphipyra tetra* (Fabricius, 1787)*: Mesovouni 13.X.2003, 1♂ op licht.
- Heliothis peltigera* ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht.
- Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht.
- Praestilbia armeniaca* Staudinger, 1892*: Kallithéa 8.X.2003, 1♂ op licht. De biologie van deze soort is nog onbekend (persoonlijke mededeling van H. Wegner).
- Paradrina flavirena* (Guenée, 1852)*: Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht.
- Hoplodrina ambigua* ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kallithéa 7–8.X.2003, enkele ex. op licht.
- Spodoptera exigua* (Hübner, 1808): Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.
- Phlogophora meticulosa* (Linnaeus, 1758)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop.
- Chloantha hyperici* ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kónitsa 7–18.X.2003, enkele ex. op stroop.
- Methorasa latreillei* (Duponchel, 1827): Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.
- Mesogona acetosellae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Kallithéa 7.X.2003, 1♀ op stroop.

Atethmia ambusta ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Kallithéa 7.X.2003, 1♂ en 1♀ op stroop. Recent onderzoek toont een drastische achteruitgang van deze soort, waarschijnlijk door het insecticidegebruik in vele van zijn habitats (Ronkay, Yela & Hreblay 2001).

Atethmia centrago (Haworth, 1809)*: Kallithéa 7.X.2003, 1♂ op licht. Een sterk polytypische soort met een brede variatie in de kleur en de intensiteit van de tekening. Een Holomediterrane-Turkestanese soort. In Europa alleen de nominaatvorm, in het Nabije-Oosten, Midden-Azië, Kopet-Dagh, Tien-Shan, Pamir en het NW-Himalaya-massief zijn er meerdere (ook nog niet beschreven!) ondersoorten gekend (Ronkay, Yela & Hreblay, 2001).

Tiliacea citrigo (Linnaeus, 1758)*: Kallithéa 7.X.2003, 2♂ op stroop en 2♂ op licht.

Tiliacea cypreago christiani (Fibiger, 1992)* (Fig. 1: 1): Asfaka 11.X.2003, 1♂ en 1♀ op stroop; Kallithéa 7.X.2003, 3♂ op licht; Vasiliko 12–19.X.2003, 1♂ op licht.

Xanthia ocellaris (Borkhausen, 1792)*: Ag. Paraskeví 16.X.2003, 2♂ en 1♀ op stroop; Klidonia 18.X.2003, 1♂ op stroop. De soort vliegt in Griekenland zowel als f. *intermedia* Habich als f. *carneago* Warren. Beide vormen werden waargenomen.

Agrochola lychnidis ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Klidonia 18.X.2003, enkele ex. op stroop.

Agrochola nitida ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop. Veel minder op licht. De meest voorkomende *Agrochola*-soort.

Agrochola thurneri Boursin, 1953*: Kónitsa 7–18.X.2003, enkele ex., zowel op stroop als op licht. Naast de normale vorm komen hier ook kleinere, blekere en weinig getekende vormen voor, die praktisch niet van *Agrochola deleta* (Staudinger, 1882) te onderscheiden zijn (Wegner 2002).

Agrochola humilis ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Vasiliko 12–18.X.2003, 5♂ op licht.

Agrochola wolfschlaegeri Boursin, 1953* (Fig. 1: 3): Asfaka 11.X.2003, 1♂ op stroop; Klidonia 17.X.2003, 1♀ op licht.

Agrochola litura (Linnaeus, 1758)*: Vasiliko 13.X.2003, enkele ex. op stroop.

Agrochola osthelderi Boursin, 1951* (Fig. 1: 8): Vasiliko 12.X.2003, 1♀ op licht. Uit Europa slechts gekend sinds 1984 (Ganev & Hacker 1984).

Agrochola helvola (Linnaeus, 1758)*: Vasiliko 13.X.2003, enkele ex. op stroop.

Agrochola schreieri Hacker & Weigert, 1986*: Klidonia 18.X.2003, 2♂ langs de oevers van de Voïdomatis-rivier, in een galerijbos met Oosterse platanen (*Platanus orientalis* L.) en *Salix*-bestanden. Deze vlinder werd aanvankelijk als *Agrochola lota* gedetermineerd maar werd tot soort verheven in 1986 (Hacker & Weigert 1986).

Agrochola macilantha (Hübner, [1809])*: Kallithéa 7.X.2003, 1♂ op stroop.

Agrochola laevis (Hübner, 1803)*: Vasiliko 15.X.2003, 1♀ op licht.

Jodia croceago ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Asfaka 11.X.2003, 1♀ op stroop.

Conistra vaccinii (Linnaeus, 1761)*: Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.

Conistra rubiginea ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Asfaka 11.X.2003, 5♂ op stroop; Dodoni 6.X.2003, 2♂ op stroop; Geroplatanos 9.X.2003, 2♂ op licht; Klidonia 18.X.2003, 1♂ op stroop; Mesovouni 10.X.2003, 1♂ op licht; Vasiliko 12.X.2003, 2♂ op licht.

Conistra erythrocephala ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Vasiliko 13.X.2003, 2♂ en 3♀ op stroop. Twee ex. van f. *glabra*.

Episema glaucina (Esper, 1789)*: Kónitsa 7–8.X.2003, zeer gewoon op licht. Zoals alle *Episema*-soorten zitten de vlinders 's nachts ook veel op grashalmen. We zagen de vlinder nooit op stroop. Deze soort werd door ons ook regelmatig gezien in de Aosta-vallei (Faquaet 1991, 1993).

Episema tersa ([Denis & Schiffermüller], 1775)* (Fig. 1: 6): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op licht en op grashalmen zittend. Niet op stroop. Syntoop met de vorige soort maar veel minder gewoon. Een Ponto-Turkestaanse soort, die tot in Kazachstan en tot de voet van het Tien-Shan-gebergte voorkomt (Hacker & Miatleuski 2001). Ook in het Nabije-Oosten komt de vlinder voor (Hacker & Schreier 2001).

Episema korsakovi (Christoph, 1885)* (Fig. 1: 7): Asfaka 12.X.2003, 1♂; Dodoni 6.X.2003, 3♂; Geroplatanos 9.X.2003, 3♂; Mesovouni 10–18.X.2003, 9♂ en 1♀; Vasiliko 15–17.X.2003, 2♂. Slechts 1♀ en alléén op licht.

Cleoceris scoriacea (Esper, 1789)*: Asfaka 12.X.2003, 4♂; Dodoni 6.X.2003, 2♂; Kallithéa 7.X.2003, 1♂; Klidonia 14–17.X.2003, 2♂; Mesovouni 11–14.X.2003, 2♂, alle op licht.

Aporophyla australis australis (Boisduval, 1829)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht, incl. de donkere vorm *ingenua*.

Aporophyla nigra (Haworth, 1809)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Aporophyla canescens (Duponchel, 1826)*: Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.

Scotochrosta pulla ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Vasiliko 16–19.X.2003, 5♂ op licht.

Xylena lunifera (Warren, 1910)* (Fig. 1: 2): Asfaka 11.X.2003, 1♂ op stroop; Kallithéa 7.X.2003, 2♂ en 2♀ op stroop; Klidonia 14–18.X.2003, 1♂ en 1♀ op stroop; Vasiliko 15–16.X.2003, 4♂ op licht. Vooral op open plekken in submediterraan struikenbos. De vlinder komt in Europa slechts voor in Albanië, Bulgarije (Ganev 1987), Griekenland, Roemenië en Joegoslavië. Buiten Europa alleen gekend uit Turkije, Georgië en Armenië (Poltavsky & Vjatcheslavovna 2003).

Meganephria bimaculosa (Linnaeus, 1767)*: Dodoni 6.X.2003, 1♂; Kallithéa 7.X.2003, 1♀; Klidonia 14.X.2003, 1♂, telkens op stroop.

Allophyes oxyacanthae (Linnaeus, 1758)*: Dodoni 6.X.2003, enkele ex. op stroop; Kallithéa 7.X.2003, 2♂ en 1♀ op licht; Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop.

Dryobota labecula (Esper, 1788)*: Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.

Dichonia aprilina (Linnaeus, 1758)*: Vasiliko 15.X.2003, enkele ex. op licht. Naast de nominaatvorm vliegen hier ook, weliswaar zeer zelden, melanistische vlinders (Wegner 2002).

Dichonia aeruginea (Hübner, 1808)*: Ag. Paraskeví 17.X.2003, 2♂ op licht; Asfaka 12.X.2003, 1♀ op licht.

Dryobotodes eremita (Fabricius, 1775)*: Asfaka 11.X.2003, 1♂ op stroop; Mesovouni 10.X.2003, 1♀ op stroop; Vasiliko 15.X.2003, 1♂ op licht. Twee exemplaren behoren tot f. *variegata* Tutt.

Dryobotodes monochroma (Esper, 1790)*: Klidonia 16.X.2003, 2♂ op licht.

Dryobotodes carbonis (F. Wagner, 1931)*: Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.

Dryobotodes tenebrosa (Esper, 1789)*: Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.

Antitype chi (Linnaeus, 1758)*: Asfaka 12.X.2003, 1♀ op licht; Kallithéa 8.X.2003, 1♀ op licht; Vasiliko 15–16.X.2003, 1♂ en 1♀ op licht.

Ammoconia caecimacula ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Kallithéa 7–8.X.2003, 1♂ op stroop en 1♂ op licht; Mesovouni 18.X.2003, 1♂ op licht; Vasiliko 19.X.2003, 1♂ op licht.

Ammoconia senex (Geyer, 1828)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Trigonophora flammea (Esper, [1785])*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Polymixis polymita (Linnaeus, 1761)*: Kallithéa 7.X.2003, 2♂ en 1♀ op stroop.

Polymixis serpentina (Treitschke, 1825)*: Kónitsa 7–18.X.2003, zeer gewoon op stroop en op licht.

Polymixis rufocincta Geyer, 1828*: Asfaka 11.X.2003, 1♀ op stroop; Kallithéa 7.X.2003, 2♂ op stroop; Klidonia 8–18.X.2003, enkele ex. op licht; Vasiliko 15.X.2003, 1♂ op licht.

Polymixis culoti (Schawerda, 1921)*: Klidonia 16–17.X.2003, 1♂ op licht en 1♂ op stroop.

Luperina rubella (Duponchel, 1835)*: Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht. De rupsen van deze soort voeden zich met de wortels van grassoorten en eten van oktober tot juli (overwinteren als rups). De soort vliegt in één generatie van augustus tot november in submediterrane eikenmengwouden.

Luperina dumerilii (Duponchel, 1826)*: Kallithéa 8.X.2003, enkele ex. op stroop en op licht; Vasiliko 12–13.X.2003, enkele ex. op stroop, op licht en op grashalmen.

Figuur 1: (v.l.n.r. en v.b.n.o.) 1.- *Tiliacea cypreago christiani* (Fibiger, 1992), 2.- *Xylena lunifera* (Warren, 1910), 3.- *Agrochola wolfschlaegeri* Boursin, 1953, 4.- *Xestia cohaesa* (Herrich-Schäffer, 1849), 5.- *Thysanoplusia circumscripta* (Freyer, 1831), 6.- *Episema tersa* ([Denis & Schiffermüller], 1775), 7.- *Episema korsakovi* (Christoph, 1885), 8.- *Agrochola osthelderi* (Boursin, 1951), 9.- *Eugnorisma pontica* (Staudinger, 1891).

Figuur 2: Biotoop te Mesovouni.

Gortyna flavago ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht.

Mythimna vitellina (Hübner, 1808): Dodoni 6.X.2003; Klidonia 16.X.2003, telkens 1♂ op licht.

Mythimna unipuncta (Haworth, 1809): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Mythimna sicula (Treitschke, 1835): Asfaka 12.X.2003, 2 ex. op licht.

Mythimna albipuncta ([Denis & Schiffermüller], 1775): Klidonia 16.X.2003, 2 ex. op licht.

Mythimna l-album (Linnaeus, 1767): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Tholera decimalis (Poda, 1761)*: Dodoni 6.X.2003, 1♂ op licht.

Noctua pronuba (Linnaeus, 1758): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Noctua comes Hübner, 1813: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Noctua fimbriata (Schreber, 1759): Kallithéa 8.X.2003, 1♀ op stroop.

Noctua tirrenica Biebinger, Speidel & Hanigk, 1983*: Kallithéa 7.X.2003, enkele ex. op stroop en op licht. Zustersoort van *Noctua fimbriata* met toch een aantal typische kenmerken, die de soort vrij duidelijk onderscheiden (De Prins 1983, Fibiger 1993).

Eugnorisma pontica (Staudinger, 1891)* (Fig. 1: 9): Vasiliko 12.X.2003, 1♀ op stroop. In een periode van 4 jaren (1998–2001 tussen 27.IX en 3.XI) werd geen enkele vlinder waargenomen (Wegner 2002). De vlinders vliegen meestal in augustus-september (Ganev 1985, Fibiger 1990). Wellicht vliegt de soort later als er een aanhoudend hete, droge zomer is geweest zoals in 2003 (persoonlijke mededeling H. Wegner).

Xestia castanea (Esper, 1798)*: Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Xestia xanthographa ([Denis & Schiffermüller], 1775)*: Kallithéa 7.X.2003, enkele ex. op stroop en 1 ex. op licht.

Xestia cohaesa (Herrich-Schäffer, 1849)* (Fig. 1: 4): Dodoni 6.X.2003, enkele ex. op stroop; Kallithéa 7.X.2003, enkele ex. op stroop; Klidonia 8–18.X.2003, 5 ex. op licht. De vlinders vliegen dikwijls samen met *X. xanthographa*, waarvan ze meestal toch duidelijk te onderscheiden zijn door de vorm en kleuropvulling van de niervlek (Busse & Ockruck 1991).

Peridroma saucia (Hübner, 1808): Kónitsa 7–18.X.2003, talrijk op stroop en op licht.

Euxoa temera (Hübner, 1808)*: Kallithéa 8.X.2003; Mesovouni 10.X.2003, telkens enkele ex. op stroop en op licht.

Agrotis syricola Corti & Draudt, 1933: Kallithéa 8.X.2003, 1♀ op licht. De soort wordt meer besproken in een vorig artikel (De Vrieze 2004).

Agrotis puta (Hübner, 1803): Ag. Paraskevi 17.X.2003, 1♂ op licht.

Agrotis ipsilon (Hufnagel, 1766): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Agrotis trux (Hübner, 1824): Klidonia 18.X.2003, enkele ex. op stroop.
Agrotis segetum ([Denis & Schiffermüller], 1775): Kónitsa 7–18.X.2003, gewoon op stroop en op licht.

Arctiidae

Eilema pseudocomplana (Daniel, 1939)*: Klidonia 8–18.X.2003, gewoon op licht; Mesovouni 13.X.2003, 1♂ op licht.

Eilema caniola (Hübner, 1808): Klidonia 17.X.2003, 2♂ op licht; Mesovouni 13.X.2003, 2♂ op licht.

Dysauxes famula (Freyer, 1836): Kallithéa 7.X.2003, 1♂; Klidonia 17.X.2003, 1♂; Mesovouni 13.X.2003, 2♂; alle vlinders op licht.

Dankwoord

Aan Hartmut Wegner die ons drie avonden begeleidde en ons veel raad en daad verschafte. Zijn artikel in *Esperiana* (2002) was het beginpunt en de stimulans voor ons om deze reis te plannen. Aan Michael Fibiger voor de vele raadgevingen en de determinatiehulp.

Literatuur

- Beshkov, S., 1995. A contribution to the knowledge of the Bulgarian Lepidoptera fauna (Lepidoptera: Macrolepidoptera). — *Phegea* **23**(4): 201–218.
- Busse, R. & Ockruck, F., 1991. Ein Beitrag zur Kenntnis der Schmetterlingsfauna des Piringebirges im Süd-Westen Bulgariens (Lepidoptera). — *Phegea* **19**(1): 5–20.
- Crotch, W.J.B., 1956. *A silkmoth rearer's Handbook*. — The Amateur Entomologists' Society, 166 pp.
- De Prins, W.O., 1983. Over de verspreiding van *Noctua tirrenica* Biebinger, Speidel & Hanigk (Lepidoptera, Noctuidae). — *Phegea* **11**(4): 97–99.
- De Vrieze, M., 2001. Interessante waarnemingen van Lepidoptera in Griekenland. — *Phegea* **29**(1): 19–28.
- De Vrieze, M., 2002. Interessante waarnemingen van Lepidoptera in Griekenland. Deel II. — *Phegea* **30**(2): 41–47.
- De Vrieze, M., 2004. Interessante waarnemingen van Lepidoptera in Griekenland. Deel III. — *Phegea* **32**(2): 37–48.
- Faquaet, M., 1991. De Aosta-vallei: een paradijs voor lepidopterologen, addendum 4 (Lepidoptera). — *Phegea* **19**(1): 39–42.
- Faquaet, M., 1993. De Aosta-vallei: een paradijs voor lepidopterologen, addendum 7 (Lepidoptera). — *Phegea* **21**(2): 65–69.
- Fibiger, M., 1990. Noctuidae I. — *Noctuidae Europaeae 1*. — Entomological Press, Sorø, 208 pp., 16 colour plates.
- Fibiger, M., 1993. Noctuidae II. — *Noctuidae Europaeae 2*. — Entomological Press, Sorø, 230 pp., 11 colour plates.
- Ganev, J., 1984. Studies on Heterocera from Bulgaria (Lepidoptera). — *Phegea* **12**(2): 37–42.
- Ganev, J., 1985. Studies on Heterocera from Bulgaria -II (Lepidoptera). — *Phegea* **13**(3): 85–91.
- Ganev, J. & Beschkov, S., 1987. Records of Macrolepidoptera from Bulgaria (Lepidoptera). — *Phegea* **15**(2): 113–117.
- Ganev, J. & Hacker, H., 1984. *Agrochola osthelderi* Boursin, 1951 eine neue Art für Europa (Lepidoptera, Noctuidae, Cucullinae). — *Articulata* **2**(5): 104–105.
- Goater, B., Ronkay, L. & Fibiger, M., 2003. Catocalinae & Plusiinae. — *Noctuidae Europaeae 10* — Entomological Press, Sorø, 452 pp., 16 colour plates.
- Hacker, H., 1989. Die Noctuidae Griechenlands (Lepidoptera, Noctuidae). — *Herbipoliana* **2**: 1–589, pls. I–XII.

- Hacker, H. & Miatleuski, J., 2001. Noctuidae from the European part of Kazakhstan with first records of seven species for the European Fauna. — *Esperiana* **8**: 811–824.
- Hacker, H., Ronkay, L., & Hreblay, M., 2002. Hadeninae I. — *Noctuidae Europaeae* 4. — Entomological Press, Sorø, 419 pp., 14 colour plates.
- Hacker, H. & Schreier H-P., 2001. Beitrag zur Noctuidenfauna Palastinas: Die Eulen der Klapperich-Ausbeute aus Jordanien. — *Esperiana* **8**: 399–420.
- Hacker, H. & Weigert, L., 1986. Sechster Beitrag zur systematischen Erfassung der Noctuidae der Türkei. Das Artenspectrum im April und Oktober: Beschreibung neuer Taxa und faunistisch bemerkenswerte Funde aus neueren Aufsammlungen (Lepidoptera). — *Neue Entomologische Nachrichten* **19**: 133–188.
- Karsholt, O. & Razowski, J. (eds.), 1996. *The Lepidoptera of Europa. A distributional Checklist*. — Apollo Books, Stenstrup.
- Poltavsky, A. N. & Vjatcheslavovna, I. E. 2003. The Noctuidae (Lepidoptera) of the Daghestan Republic (Russia). II. — *Phegea* **31**(4): 167–181.
- Ronkay, L., Yela, J. L., Hreblay, M., 2001. Hadeninae II. — *Noctuidae Europaeae* 5. — Entomological Press, Sorø, 452 pp., 21 colour plates.
- Rougeot, P. C. & Viette, P., 1978. *Guide des Papillons Nocturnes d'Europe et d'Afrique du Nord Hétérocères (Partim)*. — Delachaux et Niestlé, Neuchâtel, Paris, 228 pp. 40 colour plates.
- Wegner, H., 2002. Herbst- und Frühjahrsbeobachtungen zur Noctuidae-Fauna in Nord-Griechenland (Lepidoptera, Noctuidae). — *Esperiana* **9**: 7–21.
-